

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/444/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

39/2014. (II. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹ jogi képviselője útján** 2013. június 13-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. február 25-én – dr. Kozma Ákos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1.) A panaszos 2013. június 13- án postai úton terjesztett elő beadványát, amelyben egy 2013. május 27-én foganatosított – álláspontja szerint alapvető jogait több szempontból sértő – rendőri intézkedést kifogásolt, a következők miatt.

2013. május 27-én a panaszos 10 óra 40 perckor indult el a lakásából a szokásos edzésére tartott. A szülei is ugyanabban a házban laknak, mint a panaszos, és induláskor be akart nézni hozzájuk. Kezében a lakás- és kocsni kulcsokkal és egy kulaccsal leindult, majd az első emeleti lépcsőfordulóba érve két, golyóálló mellényt viselő nyomozó megszólította a panaszost, hogy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

merre tart, erre ő elmondta, hogy ott lakik. A nyomozók nem értették, hogy akkor miért fentről érkezik a panaszos, így pontosított válaszában, hogy a szülei laknak ott. A nyomozók azt mondták neki, hogy most nem mehet be, majd megkérdezték, hogy hívják a panaszos szüleit. A panaszos a hozzá intézett kérdésekre válaszolt, majd megkérdezte, hogy mi az oka, hogy nem mehet be a lakásba, mi történt a szüleivel és a gyerekekkel. A nyomozók azt felelték, majd mindent meg fog tudni, és az egyikük megkérte, hogy fájjon le vele lépcsőházból. A panaszos ekkorra már nagyon megijedt, hogy mi történhetett a családjával, folyamatosan kérdezte a rendőröket, hogy mondjanak már valamit, amire mindig azt a választ kapta, hogy pár óra múlva mindent meg fog tudni. Az egyik nyomozó odalépett a panaszoshoz, és elkérte a lakáskulcsot arra való hivatkozással, hogy szüksége lenne rá. Az utcában állt egy Volkswagen típusú autó, ahová beültették, majd faggatni kezdték, hogy mit tud a szülei tartózkodási helyéről, mikor látta őket utoljára, illetve megkérdezte a szülők autójának a rendszámát. A panaszos teljesen magán kívül volt az aggodalomtól, nem tudott a kérdésekre válaszolni, illetve a szülei nem közölték vele előző nap, hogy mik a terveik. A panaszos az autóban nem vehette fel a telefonját, és nem is hívhatott senkit. A panaszos az édesanyja tulajdonában álló, családon belül kölcsönadott piros autóról is kérdezték, amely már fél éve nem volt a birtokukban, azonban a panaszosnak egyedül ennek az autónak jutott eszébe a rendszáma. A panaszos nem értette az egész helyzetet, időközben észrevett egy szintén golyóálló mellényt viselő, ugyanabban az épületben lakó nyomozót, aki odajött hozzájuk és annyit mondott a kollégáinak, hogy „Megjöttek a TEK-esek.” További 15 percnyi várakozás után elindultak a rendőrségre, és olyan 11 óra 10 perc körül ott felmentek egy irodába, ahol a számítógép elé leülő nyomozó pár perc múlva megjegyezte, hogy a panaszosnak volt már garázdasága. A panaszos ezt nem értette, és kérdezte, hogy mikor mondanak már neki valami információt, de továbbra is azt válaszolták neki, mint korábban. A panaszos újra megkérdezték, hogy mikor látta a szüleit utoljára, és egyre csak arra tudott gondolni, hogy azért kérdezték ezt, már nem is fogja őket többé látni. A panaszos telefonja folyamatosan csöngött, azonban nem vehette fel. A szobából ki-és be járkáló nyomozók azt kérdezték, hogy tud-e valamit a panaszos, amire ő határozottan elmondta, hogy nem. Az ismerős nyomozó ekkor azzal az ötlettel állt elő, hogy a panaszos hívja fel az édesanyját, és kérje meg őt, hogy amilyen gyorsan csak tud, fájjon be a városi kapitányságra, mivel ő (a fia) már itt van. A panaszos telefonja hetek óta rosszul működött, éppen ekkor szintén nem üzemelt rendesen, erre a nyomozó megvádolta a panaszos, hogy direkt csinálja, mert nem akarja felhívni az édesanyját. Végül az ismerős nyomozó hívta fel a panaszos édesanyját (neki is megvolt a száma), és elmondta azt, amit a panaszosnak kellett volna. A panaszos édesanyja olyan 10-15 elteltével megérkezett, ezt onnan hallotta a panaszos, hogy megismerte a telefonjának csengését. Két különböző szobában hallgatták ki őket, nem engedték, hogy odamenjenek egymáshoz. A panaszos kihallgató nyomozó két nevet tolt a panaszos elé, (Dobos Katalin és Dobos Tibor) és róluk kérdezték, hogy a panaszos vagy a szülei ismeri-e őket, milyen kapcsolatban állnak. A panaszos elmondta, hogy még nem hallotta a nevüket, nem ismeri őket, így azt sem tudja megmondani, hogy a szülei ismerősei-e vagy sem. Már vagy másfél óra eltelt, azonban a nyomozók még mindig semmi egyebet nem mondtak a történetéről. A panaszosnak időközben kétszer kellett a mosdót használnia, amit csak kísérettel engedélyeztek neki. A panaszos nem emlékszik, hogy még miket kérdeztek tőle, vagy mit vettek fel a jegyzőkönyvbe, mert már nagyon aggódott. A felvett jegyzőkönyvet három példányban írták alá vele, a panaszos aláírta, anélkül, hogy tudta volna mi áll benne. Közölték a panaszosal, hogy távozhat, azonban még mindig semmit nem mondtak a családjáról. Az irodából kilépve látta, hogy áll az édesanyja a legkisebb (8 éves) testvérével, őt az iroda előtt hallgatták ki, szintén anélkül, hogy bármit közöltek volna vele. Ekkor olyan 13 óra 30 és 45 perc körül lehetett, lementek az autójukhoz és csak találgatták a történeteket. A panaszos arra nem emlékszik pontosan, hogy honnan tudták meg, hogy a nevelő apukája a

megyei kapitányságon van. Azonnal odamentek, azonban nem engedték fel őket hozzá. A portán várakoztak, amikor telefonon értesítette az édesanyját, hogy mindjárt jön. Hazaérve mesélte el, hogy mi történt.

A panaszos kifogásolja, hogy a rendőrségen történő megjelenéséről nem kapott semmilyen igazolást, a sajtóban arról értesült, hogy ő önként fáradt be a kapitányságra, azonban ez nem fedi a valóságot: a lépcsőházból a rendőrautóba ültették, elvették tőle a kulcsait. A rendőrkapitányságon tanúként történő kihallgatásán semmilyen tájékoztatást nem kapott, még a jogairól sem oktatták ki, csak és kizárólag a szüleiről kérdezték.

A panaszos leírja, hogy panaszával azért a Testülethez fordult, mert az intézkedést foganatosító rendőri szerv álláspontja ismert előtte az eseményt követő sajtó megnyilvánulásokból, éppen ezért az ügy ottani pártatlan kivizsgálásában nem bíz.

A panaszos családjának tagjai – a panaszos édesanyja (F. A.) a saját nevében, illetve a panaszos testvére (kk. P. I.) nevében, továbbá a panaszos nevelőapja (P.I.) – is panaszt terjesztettek elő az intézkedéssel összefüggésben, amelyeket a Testület külön-külön eljárásban vizsgált meg.

A panaszos ügyvédi meghatalmazást is csatolt a beadványhoz.

2.) Az előadó testületi tag 2013. június 25-én kelt levelében tájékoztatta a panaszost és jogi képviselőjét a Testületre irányadó eljárásjogi és hatásköri rendelkezésekről, valamint az intézkedéssel összefüggésben pontosító kérdéseket tett fel, illetőleg az áttétel, közzététel vonatkozásában nyilatkoztatta a panaszost.

3.) A jogi képviselő 2013. július 15-én előterjesztett válaszában előadta, hogy az áttételhez hozzájárul. A panaszos elmondta, hogy nem állították elő (így igazolást sem kapott), a rendőrségen tanúként hallgatták meg, azonban semmilyen magyarázatot nem adtak a rendőrök az intézkedés okát illetően. A kihallgatásról felvett jegyzőkönyvből akkor nem kért példányt.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes megyei rendőrkapitányságtól a panaszos és egyes családtagjai vonatkozásában, valamint megküldeni kérte az ügyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1. Az intézkedés megértéséhez szükséges a panaszos nevelőapjával (P.I.) szemben foganatosított intézkedés rövid ismertetése.

A rendőrségi iratsomag részét képezte P.I. előállításával kapcsolatos valamennyi intézkedés napján kelt dokumentum: az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés, P.I. tanúkénti kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv, az előállítás időtartamáról készült jelentés, az előállított személy részére a jogokról, kötelezettségekről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló, előállított aláírásával ellátott írásos tájékoztató, az illetékes megyei rendőr-főkapitányságon kiállított, P. I.-re vonatkozó orvosi láttelelet és vélemény, továbbá az intézkedéshez képest későbbi időpontban készült jelentések. Így megküldték

- a) megyei rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság egyik osztályát (továbbiakban: MEKTO) vezető V. r. főhadnagy 2013. május 27-én kelt jelentését;
- b) a megyei rendőr-főkapitányság mb. rendészeti főkapitány-helyettesének (továbbiakban: B. A. r. alezredes), az országos rendőrfőkapitány-helyettes, rendészeti főigazgatónak címzett 2013. június 11-én kelt, a 2013. május 27-ei intézkedést összefoglaló tájékoztató levelét;
- c) B.A. r. alezredes megyei rendőr-főkapitánynak címzett, a Testület kérdéseit megválaszoló 2013. július 24-én kelt átiratát;
- d) a megyei rendőr-főkapitányság bűnügyi rendőrfőkapitány-helyettes (SZ. L. alezredes) a Testület P. I.-re vonatkozó kérdéseit megválaszoló 2013. július 29-én kelt átiratát;
- e) a megyei rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztályának állományába tartozó B.T. r. őrnagy Testület P. I.-re vonatkozó kérdéseit megválaszoló 2013. július 29-én kelt jelentését;
- f) a megyei rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztályának állományába tartozó Sz. L. r. őrnagy Testület P. I.-re vonatkozó kérdéseit megválaszoló 2013. július 29-én kelt jelentését.

A Testület jelen állásfoglalás keretében kizárólag a b) pontban feltüntetett jelentést (továbbiakban: intézkedés előzményét vizsgáló jelentés) ismerteti, az ügy megértéshez szükséges mértékben. [A felsorolt jelentésekből kiderül továbbá az is, hogy a MEKTO egységei intézkedést csak P. I.-vel szemben fogantatosítottak, így a panaszos és édesanyja vonatkozásában a jelentéseket a Sz. városi Rendőrkapitányság (továbbiakban: illetékes városi rendőrkapitányság) készítette el.]

2013. május 27-én 9 óra 30 perckor bejelentés érkezett a megyei rendőr-főkapitányság központi ügyeletére, amelyet H. A. r. alezredes főügyeletes fogadott. A bejelentő D. K. volt, aki elmondta, hogy férjével (D.T.) a lakásukban tartózkodott, mikor egy ismerősük megjelent náluk jármű adás-vételi szándékkal, majd egy gumibottal, illetve lőfegyvernek látszó tárggyal arra kényszerítette őket, hogy kötözzék meg egymást és mondják meg a lakásban lévő értéktárgyak rejtékhelyeit. A bejelentő elmondta, hogy a földszinti épület ablakából kiugrott, majd több lövést hallott és bemenekült a Nemzeti Adó-és Vámhivatal épületébe, ahonnan értesítette a rendőrséget. A főügyeletes értesítette a szolgálatban lévő közrendvédelmi és bűnügyi állományt, a szolgálatirányító parancsnokot, valamint a szolgálatban lévő MEKTO dolgozóit és parancsnokukat, és a helyszínre irányította őket. A helyszínre kikerülő járőr és bűnügyi állomány a területet lezárta, illetve V. G. r. főtörzsőrmester jelentette, hogy meghallgatta a bejelentőt, aki a bejelentésében elhangzottakat ismét elmondta. Az időközben helyszín parancsnoki feladatokat átvevő K. P. r. főhadnagy jelentette az ügyeletnek, hogy a sértettet röviden meghallgatta, de a házban tartózkodó személyekre vonatkozóan több információt nem sikerült beszereznie. A Központi Ügyeleten a bejelentésben elhangzottakból, valamint a helyszínen végzett elsődleges adatokból megállapították, hogy a feltételezett elkövető P.I., aki a szabadidejében polgárőr és korábban lőfegyverrel elkövetett bűncselekmény miatt már állt eljárás alatt. A Központi Ügyelet – mivel az épületből az elkövető elmenekült, és a bejelentő férje állapota feltehetően sérült volt – engedélyezte az épületbe való behatolást. A helyiségek átvizsgálása során megállapították, hogy D. T. a bejárati ajtóval szemben lévő szobában a földön arccal lefelé fekszik, életjelet nem mutat, a szőnyegen vérfolt, körülötte több lőszerhüvely található. A mentőszolgálat munkatársai már csak a halál beálltát tudták megállapítani. N. A. r. őrnagy felkérte a MEKTO állományát, hogy a vélt elkövető tartózkodási címét (címeit) ellenőrizzék le. A Központi Ügyelet azt az utasítást adta, hogy a lakcímek ellenőrzése során zárt épület esetén dolog elleni erőszakkal történő behatolásra nem kerülhet sor. Az elkövető észlelése esetén azonnali tájékoztatást és zárást rendelt el, mivel a Terrorelhárítási Központ (továbbiakban: TEK) értesítése 10 óra 15

perckor megtörtént. A három lakcím ellenőrzéséből kettő ellenőrzése megtörtént, ahol a feltételezett elkövető felkutatása nem vezetett eredményre, így a helyszínek megfigyelését a illetékes városi rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály állománya látta el.

A lakcímek ellenőrzését három szolgálati járművel két csoportban kezdték meg. P.I.-t végül az üveges műhelye címén találták meg, folyamatosan jelentették a helyzetét, és a ruházata megegyezett a bejelentő által elmondottakkal. A főügyeletes megtiltotta a személy házban, illetve utcán történő elfogását, mivel a TEK munkatársainak megérkezését rövid időn belül várták. A főügyeletes utasítása szerint a célszemély elfogása abban az esetben volt csak foganatosítható, ha a helyszínt el kívánná hagyni. P.I. ezután beült a gépkocsija vezetőülésébe és elindult, és mivel az úton forgalmi akadály állt, megállásra kényszerült, így a MEKTO szolgálati csoportja a gépjármű mellé futott, és elfogták P.I.-t. A ruházat és gépjármű átvizsgálása során lőfegyvert nem találtak, azonban egy sötét színű gumibot került elő. P.I.-t átszállították a megyei rendőr-főkapitányság épületébe, ahol átadták a Bűnügyi Osztály r. őrnagyának további intézkedés végett.

A megyei rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóságának munkatársai az emberölés helyszínén begyűjtött, valamint a sértett alapos kihallgatása során megállapították, hogy az elfogott P.I. nem azonos a cselekmény elkövetőjével. A tényleges elkövető *T. I.* P.I. tanúkénti kihallgatását követően 13 óra 40 perckor szabadon bocsátották, és a megyei rendőr-főkapitány az irodájában személyesen kért elnézést az este miatt P. I.-tól.

Az eset kivizsgálása során megállapításra került, hogy a főügyeletes megfelelő körültekintéssel fogadta a bejelentést, haladéktalanul intézkedett a szolgálatban lévő állomány odavezérléséről, azonban a rögzített hangfelvétel rossz minőségéből megállapítható, hogy elérte az elkövető nevét, amelynek hangzása nagyon hasonló.

A Nemzeti Adó és Vámhivatal biztonsági őrét is meghallgatták a későbbiekben, ő fogadta a bejelentőt az épületben, elmondta, hogy az asszony erősen felindult, zaklatott állapotban volt, remegett a hangja. Az őr elmondta azt is, hogy neki is megemlítette az elkövető nevét, amely „valamilyen P.” volt. A helyszínen beszerzett és sértettől beszerzett információk értékelése során arra a következtetésre jutottak a kollégák, hogy az elkövető *P. I.*, aki polgárőr. Tovább erősítette a feltételezést, hogy a nevezett személy (korábbi igazoltatásokból megszerzett) adatainak ellenőrzése során megállapították, hogy a személy 2003. évben egy szórakozóhelyen történt 0.22 kaliberű pisztollyal történt lövöldözés elkövetőjeként büntetőeljárás alatt állt. A vizsgálat során megállapításra került az is, hogy a terület zárását követően a bűnügyi állomány elmulasztotta a helyszínen a mentőben tartózkodó sértett alapos meghallgatását. Több esetben is előfordult, hogy már konkrétan P. I.-vel kapcsolatos kérdések hangzottak el, melyet a sértett nem javított ki, így a már felállított verzió megerősítésére került sor. Az alapos meghallgatásra és a fénykép bemutatására csak a sértett orvosi vizsgálatát követően került sor, amikor már P. I.-t elfogták.

A jelentés kitér rá, hogy P. I. elfogására az elkövetővel hasonló adatok miatt került sor: nevük egy betű eltéréssel megegyezik, első hallásra egybecseng. A két személy előélete is hasonlóságot mutat: mivel mindketten a városi polgárőrség állományába tartoztak. (A rendőrséggel közös járőrszolgálatok miatt P. I.-t mindenki ismerte, míg T. I.-t rövidebb pályafutása miatt kevésbé volt ismert az állomány körében.) A két személy korban és testalkatban is hasonló, továbbá a sértett által megadott elsődleges adatok alapján P. I. elfogásakor hasonló ruházatot viselt. A bejelentő azt is elmondta, hogy gumibotot ütött fején az elkövető, és P. I. elfogásakor az általa vezetett gépjárműben gumibotot került feltalálásra,

ami tovább erősítette a gyanút. P. I. elfogásában szerepet játszott az is, hogy korábban lőfegyverrel elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás folyt ellene.

Az intézkedés előzményét kivizsgáló jelentés végezetül rögzíti, hogy a rádióforgalmazásokból megállapítható, hogy az állomány a legjobb tudásának megfelelően az elkövető lehető legrövidebb időben belüli elfogására törekedett, azonban a jövőben a közrendvédelmi és bűnügyi kollégák részéről nagyobb hangsúlyt kell fektetni a kiemelt súlyú bűncselekményeknél a helyszínen begyűjtött információk pontos rögzítésére, a hasonló tévedések kizárása érdekében.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőrség a mind a bejelentés, mind a teljes rádióforgalmazás hanganyagát rendelkezésre bocsátotta, mivel azonban azok elsősorban P. I. elfogása érdekében tett intézkedéseket, és kommunikációt tartalmaznak, ezért a Testület jelen állásfoglalásban történő ismertetésüktől eltekint.

2. Az illetékes városi rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának vezetője (N. r. őrnagy) 2013. július 29-én kelt jelentésében a Testület kérdéseire válaszolva a következőként számol be az intézkedésről.

a) A 2013. május 27-én, a panaszos és családja lakcímén foganatosított intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat rögzíti a jelentés.

Az intézkedést a Bűnügyi Osztály állományába tartozó B. r. zászlós, B. r. őrnagy, B. r. főtörzsőrmester és S. r. törzsőrmester hajtotta végre. A helyszínt biztosító 4 fő nyomozó mellett a MEKTO 4 fős beavatkozó egysége is részt vett. A 4 fős bűnügyi állomány körülbelül fél órát, míg a MEKTO egysége körülbelül 10 percet tartózkodott a helyszínen. A Testület azonosító szám viselésével kapcsolatban feltett kérdésére válaszolva a jelentés rögzíti, hogy a 4 fős bűnügyi állomány az előírt polgári ruházatot, valamint lövedékálló és akció mellényt viselt, míg a MEKTO egysége az előírásoknak megfelelő bevetési ruházatot és kiegészítőket viselte, azaz a szabályzat előírásainak megfelelően az intézkedésben érintett személyeken a rendőri jelleg jól látható volt.

Az intézkedés oka az volt, hogy az elsődlegesen beszerzett információk szerint egy bűncselekmény (emberölés) vélt elkövetőjének nyilvántartásban történő ellenőrzését követően megállapított lakcíme egyezett a panaszos családjának címével, és az egyébként fegyverrel menekülő elkövető felkutatása érdekében szükséges volt a lakcím ellenőrzése, az elkövető elfogása, a hozzátartozók meghallgatása és biztonságba helyezése. A panaszosok lakcímén történő intézkedés konkrét oka az volt, hogy (az akkor még vélt) elkövető ingatlanát biztosítsák, amíg a célszemély felkutatása érdekében MEKTO egységei az ellenőrzést végrehajtják. Ezt követően a panaszos nevelőapja, mint vélt elkövető (P.I.) vonatkozásában információt gyűjtöttek a helyszínen. Az intézkedés során házkutatás foganatosítására nem került sor.

Az ellenőrzéskor a vélt elkövető lakásába saját kulccsal próbált bejutni a panaszos, aki egyébként ugyanazon lépcsőházban él, csak egy másik lakásban. A panaszost megkérték, hogy fáradjon le a rendőrökkel a ház elé, amely kérdésnek ő önként eleget tett. A rendőrautóban tájékoztatták a panaszost, hogy nevelőapja vonatkozásában bűncselekmény gyanúja merült fel, ezért szükséges a nevelőapja hollétére vonatkozó információ gyűjtése, a lakcím ellenőrzése, valamint az ugyanezen a címen tartózkodó többi személy testi épségének megóvása érdekében további intézkedés foganatosítása. A panaszos tehát az intézkedés

céljáról való kötelező és elégséges tájékoztatást megkapta, amelyet a panaszos tudomásul is vett. Az intézkedés során semmilyen kényszerítőeszköz alkalmazására nem került sor, sem a panaszossal, sem a többi panaszossal szemben, sérülés nem keletkezett. Mivel a panaszosokat tanúként hallgatták meg (és egyéb intézkedést nem fogantatosítottak), a panaszjogról való tájékoztatás nem történt meg.

b) A panaszos édesanyja (F. A.) és testvére (kk. P.I.) vonatkozásában az alábbiakat rögzíti a jelentés.

Telefonon és személyesen is tájékoztatták F. A.-t, hogy élettársával (P.I.) kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merült fel, ezért információgyűjtés, illetve adategyeztetés céljából, valamint saját testi épségének megóvása érdekében kellene befáradnia a rendőrkapitányságra. F. A.-t tájékoztatták arról, hogy a tanúkénti kihallgatás P. I.-vel kapcsolatos. A kihallgatás alatt kk. P.I. mindvégig az édesanyjával tartózkodott. F. A. egyáltalán nem jelezte a rendőrök részére, hogy kisfia súlyos cukorbeteg, aki emiatt folyamatos inzulinadagolásra szorul. A rendőrkapitányság épületében F.A. és kk. P. I. körülbelül 11 óra 40 perctől 112 óra 40 percig tartózkodott. Az intézkedés tanúként történő kihallgatási jegyzőkönyvvel és rendőri jelentéssel zárult.

c) A panaszosra vonatkozóan a következők szerepelnek a jelentésben.

Személyesen tájékoztatták a panaszost a helyszínen, hogy nevelőapjával (P.I.) kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merült fel, ezért információgyűjtés, illetve adategyeztetés céljából, valamint saját testi épségének megóvása érdekében kellene befáradnia a rendőrkapitányságra.

A lakáskulcs elvételével kapcsolatban azt tartalmazza a jelentés, hogy azt a helyszínen elkérték a panaszostól, mivel az nyitotta a vélt elkövető lakásának ajtaját. A kulcsot a szolgálati gépjárműben tartózkodó nyomozónál helyezték el, a kapitányságra beérve a kihallgató nyomozó asztalán volt, majd az intézkedés végeztével azt visszaadták a panaszosnak. A panaszost tájékoztatták arról, hogy amennyiben szükséges lett volna rá, a lakásba való roncsolásmentes bejutást segítette volna a kulcs, az akkor még gyanúsítható P. I. felkutatása érdekében. A kulcs használatára nem került sor., az információ kizárását követően visszaadták a panaszosnak.

A telefon használatának korlátozásával kapcsolatban a jelentés azt rögzíti, hogy „ilyen korlátozás nem történt, a nyomozók a nevezett személyt megkérték, hogy az információ realizálásáig, azt meghíúsító hívást ne kezdeményezzen. A panaszos ezt megértette és ennek önként leget tett, telefonján ezen kívül szabadon kezdeményezhetett és fogadhatott hívásokat.”

A tanúként történő meghallgatás okával kapcsolatban is tájékoztatták, hogy arra nevelőapjával kapcsolatos információgyűjtés, illetve adategyeztetés céljából van szükség.

A mosdót valóban csak kísérettel használhatta a panaszos, mivel a rendőrségi objektumban civil csak kísérettel közlekedhet.

A panaszos 11 óra 22 perc és 13 óra között tartózkodott a rendőrségen, de mivel személyes szabadságot korlátozó intézkedés nem történt, így igazolás kiadására nem volt szükség.

3. Az illetékes városi rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály állományába tartozó B. r. zászlós 2013. május 29-én kelt jelentése rögzíti, hogy a Bűnügyi Osztály – jelen állásfoglalás III/ 1.) pontjában ismertetett tények okán – 2013. május 27-én eljárást indított a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés bűntett gyanúja miatt, amely során a r. zászlós azt az utasítást kapta N. őrnagytól, hogy vonuljon a szóban forgó lakcímre, és blokkolják a lakást a beavatkozó egység megérkezéséig. Ezt a feladatot a r. zászlós B. r. őrnaggyal, H. r. főtörzsőrmesterrel, illetve S. r. törzsőrmesterrel együtt hajtotta végre. 10 óra 30 perc körül B. őrnagy és S. r. törzsőrmester a lakás bejáratánál helyezkedett el, míg H. r. főtörzsőrmester és B. r. zászlós a földszinti udvarról figyelték a lakás erkélyének ablakait. 11 óra körül megérkezett a beavatkozó egység, megkísérelték az ellenőrzést, de nem jártak sikerrel, így 11 óra 15 perckor levonultak a helyszínről. 11 óra 20 perc körül az első emeleti folyosón tartózkodó rendőrök felfigyeltek egy férfira, aki az I/6. számú lakás felé tartott. Igazoltatták a férfit, mely során megállapítást nyert, hogy a szóban forgó címen lakó P. I. nevelt fia az illető. A panaszost lekísérték az udvaron parkoló szolgálati gépjárműbe. A történeteket a r. zászlós jelentette előljárójának, és azt az utasítást kapta, hogy helyezték biztonságba a panaszost, és kérjék meg, hogy fáradjon be a városi rendőrkapitányságra. A panaszos szükséges mértékű tájékoztatása megtörtént, és önként a rendőrökkel ment, a panaszos beszállítását S. r. törzsőrmester és a r. zászlós hajtotta végre. (B. r. őrnagy és H. r. főtörzsőrmester az osztályvezető ilyen irányú utasítása szerint továbbra is blokkolta az ingatlant.) 11 óra 25 perckor a r. zászlós újabb utasítást kapott, mely szerint P.I. élettársát (F. A.), a panaszos édesanyját, fel kellett kutatni, valamint megkérni, hogy a rendőrkapitányságra mielőbb fáradjon be. A r. zászlós a rendőrkapitányság vonalas készülékéről is próbálta hívni F. A.-t, végül a saját mobilkészülékén járt sikerrel. A kérésnek megfelelően a hölgy befáradt a kapitányságra, olyan 11 óra 40 perc körül érkezett meg kiskorú fiával, majd egy fenti irodába kísérte őket S. r. törzsőrmester.

A jelentés további részeiben a panaszos édesanyjával történő beszélgetés részletit tartalmazza, ezért a jelentés további ismertetésétől a Testület eltekint.

4. Az illetékes városi rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály állományába tartozó S. r. főtörzsőrmester intézkedés napján kelt jelentése a következő új információkat rögzíti.

A Brevetési Osztály 11 óra körül érkezett meg 4 fővel a helyszínre, azonban nem tudtak bejutni a lakásba, mivel többszöri szabályszerű felszólítás ellenére sem nyitott ajtót senki, ezt követően nem kíséreltek meg a lakásba bejutni, és mintegy 10 perc elteltével elhagyták a helyszínt. A Brevetési Osztály tagjainak távozását követően a tetőtér 35. szám alatti lakásból megjelent a panaszos, (a bűncselekmény felételezett gyanúsítottjának nevelt gyermeke) és P. I. lakásának irányába indult. Ekkor nyilatkoztatták a panaszost kilétéről és arról, hogy miért kíván bemenni a lakásba. A panaszos azt válaszolta, hogy P. I. nevelt gyermeke, a lakáshoz saját kulccsal rendelkezik, és azért kíván oda bemenni, hogy megnézze, ott tartózkodik-e az édesanyja. A panaszos biztonsága érdekében megkérte őt a r. törzsőrmester, hogy fáradjon le vele a földszinti biztosítást végrehajtó B. r. századoshoz, adategyeztetésre, illetve további intézkedések megtétele céljából. Lent az udvaron beültették a panaszost a szolgálati gépjárműbe, ahol tájékoztatták, hogy nevelőapjával kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merült fel, ezért bekísérnék a rendőrkapitányságra tanúkihallgatás céljából. A panaszos a nyomozati cselekmény vonatkozásában panasszal nem élt, tudomásul vette és megértette a történeteket. A jelentést író r. főtörzsőrmester jelentésben leírja, hogy jelenlétében a panaszos csak édesanyja biztonságáért aggódott. Az intézkedés során a panaszos a telefonját magánál tartotta, mivel a rendőrök előtt az édesanyja tartózkodási helye ismeretlen volt. A panaszos elmondta azt is, hogy a kijelzője nem működik, ezért nem látja, hogy ki hívja. A r.

főtörzsőrmester azt mondta a panaszosnak, hogy vegye fel a hívásokat, és amennyiben édesanyja az, kérje meg, hogy fáradjon be ő is a rendőrkapitányságra. Amennyiben más hívja, az ügy vonatkozásában ne közöljön semmit, és tegye le a telefont. A panaszos a tájékoztatást megértette, és aszerint is cselekedett.

A panaszost 11 óra 20 perc körül a rendőrkapitányság egyik hivatali helyiségébe vezették, ahol meghallgatták őt, valamint nyilatkoztatták a családi telefonszámok és az érintettek állandó és ideiglenes tartózkodási helyére vonatkozóan. Eközben több hívást is fogadott, amelyeket rövidre zárt azzal, hogy jelenleg a városi rendőrkapitányságon van, és nem mondhat semmit. A r. törzsőrmester tudomása szerint az édesanyja ne kereste fiát telefonon, az édesanyjával B. r. zászlósna sikerült felvennie a kapcsolatot 11 óra 32 perckor, majd a panaszos édesanyja olyan 11 óra 40 perc körül megérkezett a kisebbik fiával, kk. P. I.-vel. A panaszos édesanyját és gyermekét S. r. törzsőrmester felkísérte B. r. zászlós irodájába, majd visszaérve kikísérte a panaszost a mellékhelyiségbe két alkalommal. A panaszos édesanyját újból átkísérte S. r. törzsőrmester a tanúkihallgatást végző B. r. törzsőrmesterhez, majd visszaérve 12 óra 22 perckor megkezdte a panaszos tanúkénti kihallgatását. A tanúkihallgatásról felvett jegyzőkönyvet 12 óra 50 perckor zárta le. A kihallgatások lezárultával S. r. törzsőrmester elindult a szóban forgó lakcímre a panaszos édesanyjával, házkutatás foganatosítása céljából, azonban a 12 óra 55 perckor telefonon azt az utasítást kapta, hogy kísérje vissza őt és gyermekét a rendőrségre. A rendőrségi objektumban B. r. zászlós tájékoztatta a jelentést író rendőrt, hogy további intézkedésre nincs szükség, így 13 órakor a panaszost, a panaszos édesanyját és kk. P. I.-t kikísérte az épületből, ahonnan egy S. típusú gépjárművel távoztak.

5. A panaszos tanúként történt kihallgatásán felvett jegyzőkönyv szerint a panaszos kihallgatása 2013. május 27-én 12 óra 22 perckor kezdődött meg.

A figyelmeztetéseket követően a panaszos úgy nyilatkozott, hogy azokat tudomásul vette, és vallomást kíván tenni. A panaszos vallomásában előadta, hogy életvitelszerűen a *** szám alatt lakik testvérével, a bejelentett lakcíme édesanyja és nevelőapja lakcíme.

A vallomásban szerepelnek a szülők telefonszámai, illetve az a tény, hogy tegnap 17 óra 30 perc és 18 óra között találkozott utoljára személyesen édesanyjával és nevelőapjával. Nevelőapjával kisebb szóváltásuk volt a panaszos munkája miatt, azonban ez nem volt nagy vita, amúgy minden a szokásos módon rendben volt. A panaszos elmondta, hogy még tegnap este 21 óra 30 perc körüli időben beszélt telefonon az édesanyjával. Édesanyja és nevelőapja nagyon régen ismerik egymást, körülbelül 15 éve élnek élettársi kapcsolatban. A panaszos édesanyja elmondásából értesült arról, hogy az édesapja a T. városi Polgármesteri Hivatalon végzett munkálatokat, amelyeket még nem fizettek ki neki, a panaszos tudomása szerint olyan 2-3 millió forinttal tartoznak még neki, ami miatt a nevelőapja feszült és ideges. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy a szülei elég titkolózóak bármilyen témával (így a munkájukkal) kapcsolatban is, ezért ezzel kapcsolatban egyebet nem tud elmondani.

A panaszos a vallomásában előadta, hogy nevelőapja egy fehér színű, V. típusú gépjárművet használ, amelynek rendszámából csak a számaira emlékszik.

A panaszos kérdésére válaszolva úgy nyilatkozott, hogy a nyomozó által említett két személyt nem ismeri, tudomása szerint sosem találkozott velük és szülei sem említették őket előtte.

A jegyzőkönyvet 2013. május 27-én 12 óra 50perckor zárták le.

6. Az intézkedés végrehajtásában szintén közreműködő B. r. főörzsőrmester 2013. május 29-én kelt jelentése a következőként számol be a történetekről.

A jelentés rögzíti, hogy az emberölés büntett gyanúja miatt indított eljárás során szükségessé vált a panaszos édesanyjának tanúkénti kihallgatása, amely megkezdése előtt B. r. főörzsőrmester egyeztetett B. r. zászlóssal, valamint a Bűnüldözési Osztály alosztályvezetőjével. A jelentés további részeiben a panaszos édesanyjával történő kihallgatás körülményeit tartalmazza, ezért a jelentés további ismertetésétől a Testület eltekint.

A rendőrségi iratsomag részét képezte a panaszos édesanyjának tanúként történő kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv, amely dokumentumot a Testület szintén nem ismertet, mivel jelen panaszügy elbírálása szempontjából nem bír relevanciával.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő jogát, a IV. cikkben foglalt személyi szabadsághoz való jogát, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, az alábbiak szerint.

1.) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, mely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek – a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.), – a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.), – a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerinti panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni.” Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a

Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálására – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92-93/B. §-a az irányadó, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e. A Testület így a panaszos azon kifogásait, amelyek arra vonatkoznak, hogy őt (a jogaira való kioktatás nélkül) kihallgatták, hatáskörhiány miatt nem vizsgálhatja, mivel a rendőrség nyomozató hatóságként büntetőeljárásban foganatosított cselekményei felett az ügyészség gyakorol felügyeletet a Be. alapján.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a konkrét ügyben hatáskör hiányában nem vizsgálhatja annak indokoltságát, hogy a panaszost a rendőrök az eljárásban tanúként kihallgatták, vizsgálhatja ugyanakkor, hogy jogszerűen szállították-e be a rendőrök a panaszost a rendőrkapitányságra.

2.) A panaszos sérelmezte, hogy a rövid kérdések elhangzását követően beszállították a rendőrkapitányságra, álláspontja szerint nem valós az – a sajtóban is megjelent – rendőrségi állítás, hogy ő önként fáradt a rendőrökkel.

A rendőrségi iratok a kérdés kapcsán azt rögzítik, hogy a panaszossal szemben nem foganatosítottak intézkedést, hanem – az ügyeletes utasításának megfelelően – adategyeztetés és rögzítés céljából, valamint saját testi épsége érdekében megkérték a panaszost, hogy fáradjon be velük a városi rendőrkapitányságra, amely kérésnek a panaszos önként eleget tett. A panaszost a rendőrkapitányságon egyébként tanúként hallgatták ki, egy emberölés büntette miatt folyamatban lévő büntetőeljárás során.

a) Ellentmondást tapasztalt tehát a Testület abban, hogy a panaszos milyen körülmények között érkezett meg a kapitányságra: saját döntése alapján vagy rendőri felszólítás, illetőleg minimális szintű „kényszer” hatására.

Ezen ellentmondást a Testület abból kiindulva oldotta fel, hogy a panaszos a rendőrségre a saját gépkocsijával is befáradhatott volna (hiszen éppen edzeni indult, kocsija kulcsát a kezében tartotta, amikor megszólították őt a rendőrök), majd a panaszost a *szolgálati gépjárműbe ültették be, és azzal szállították be a rendőrkapitányságra*, ami a Testület álláspontja szerint erősen megkérdőjelezi a panaszos önkéntességét. Ez a körülmény a Testület számára elegendő volt annak megállapításához, hogy a rendőrök – bár cáfolták bármiféle intézkedés tényét – *ténylegesen* a panaszos előállítását hajtották végre, így a történetet erre tekintettel vizsgálta a továbbiakban.

Az Rtv. 33. §-a az eseteknek két olyan csoportját jelöli meg, amikor a rendőrség az előállítás eszközével élhet. Az (1) bekezdésben a kötelező előállítási okok találhatóak, amelyek

fennállása esetén a rendőrségnek nincs mérlegelési jogköre, kötelező elállítani az érintett személyt. A (2) bekezdésben szabályozott okok fennállása esetén pedig a rendőrség a fennálló körülmények vizsgálata alapján – az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményre figyelemmel – dönt az előállítás szükségességéről. A hivatkozott jogszabályhely az alábbiakat tartalmazza.

„33. § (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

- a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;
- b) aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki;
- c) akinek őrizetbe vételét, előzetes letartóztatását rendelték el, vagy akinek ideiglenes kényszergyógykezelését, illetőleg elmeállapotának megfigyelését rendelték el;
- d) aki az őrizetbe vétel, az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kiadatási letartóztatás, a kiadatási letartóztatás, az ideiglenes átadási letartóztatás, az átadási letartóztatás, az ideiglenes végrehajtási letartóztatás, a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során megszökött, vagy a fogvatartás helyéről engedéllyel eltávozva oda nem tért vissza, a lakhelyelhagyási tilalom, a házi őrizet, valamint a távollátás szabályait megszegte, illetőleg, aki az ideiglenes kényszergyógykezelés, az elmeállapotának megfigyelése, a kényszergyógykezelés vagy a javítóintézeti nevelés alól magát kivonta;
- e) akinek előállítását külön törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelik;
- f) aki az ország területén jogellenesen tartózkodik.

(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

- a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;
- b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;
- c) akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges;
- d) aki a szülői felügyelet vagy a gyámság, illetőleg a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban történő elhelyezése alól hatálya alól engedély nélkül kivonja magát, és azt a gyermeket, akinek a körözését gyermek átadására irányuló bírósági végrehajtás során rendelték el;
- e) aki a pártfogó felügyelet — külön törvényben meghatározott és a rendőrség hatáskörébe tartozó — szabályait megszegi;
- f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;
- g) akivel szemben ideiglenes megelőző távollátás elrendelésének van helye;
- h) akit a Schengeni Információs Rendszerben elhelyezett figyelmeztető jelzés alapján védelem alá kell helyezni.”

A jelen esetben a panaszost azért állították elő a rendőrök, mert személye egy konkrét bűncselekmény vélt elkövetőjével volt összefüggésbe hozható, mivel az adott időpontban rendelkezésre álló információk szerint a panaszos nevelőapja volt a vélt elkövető.

A konkrét esetben arra a következtetésre jutott a Testület, hogy a szóban forgó bűncselekmény jelentős tárgyi súlya, valamint az elkövetés módja – vagyis a fegyveres

elkövetés – és a rokoni reláció sem szolgáltatott kellő indokot a panaszos rendőrkapitányságra történő „előállítására”, mivel a törvényi felsorolás sem nevesít az esetre illeszthető előállítási okot.

Annak ellenére, hogy a Testület ugyan nem jogosult vizsgálni a panaszos tanúkenti kihallgatásának jogszerűségét, a Testület rámutat arra is, hogy a tanúkihallgatás jegyzőkönyvét áttanulmányozva megállapítható, hogy semmilyen olyan jellegű kérdés nem hangzott el a rendőrök részéről, amelyre nézve a helyszínen ne tájékozódhattak volna, hiszen az Rtv. 32. § alapján lehetőségük volt arra, hogy a panaszos nevelőapjának körülményeire (telefonszám, gépjármű és rendszám, utolsó ismert tartózkodási hely stb) vonatkozóan nyilatkoztassák őt.

[Az Rtv. 32. §-a a következőket tartalmazza: „A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, *ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér — ha jogszabály másként nem rendelkezik — az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos választást nem tagadhatja meg.*”]

A Testület meggyőződése szerint a panaszos rendőrkapitányságra történő „előállítása” nem csak jogalap nélküli volt, hanem fentiek okán aránytalannak is tekinthető, hiszen lett volna egyéb olyan, kisebb jogkorlátozással járó eszköz, amivel a rendőrök élhettek volna a szükséges információk megszerzése érdekében, **ezért a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.**

A Testület megjegyzi – anélkül, hogy találgatásokba bocsátkozna – a panaszos saját testi épsége és biztonsága érdekében történő hivatkozást azért nem tudja elfogadni, egyrészt, mert a rendőrségi iratok nem említenek olyan fokú (közvetlenül fenyegető) veszélyt, amelynek elhárítása érdekében az Rtv. 37. § szerinti biztonsági intézkedést láttak volna szükségesnek, másrészt ez a hivatkozás is csak egy közvetett feltételezésen alapul(t).

3.) A Testület ezt követően vizsgálat tárgyává tette az intézkedéssel összefüggésben a rendőrök által adott (panaszos állítása szerint elmulasztott) tájékoztatást.

A panaszos kifogásolta, hogy annak ellenére, hogy többször is érdeklődött az intézkedés okáról és a családja felől, érdemi választ nem kapott arra, mindössze annyit közöltek vele a rendőrök, hogy „majd pár óra múlva mindent megtud.”

A panaszosi állítások cáfolata található a rendőri jelentésekben, ugyanis a rendőrök szerint elhangzott a részükről többször is (mind a helyszínen, mind a kapitányságon), hogy a nevelőapjával kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merült fel, ezért további információgyűjtésre, valamint adategyeztetés szükséges, ezért megkérték, hogy fáradjon be a rendőrkapitányságra.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”

Az Rtv. 24. §-a a következőként rendelkezik. „A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.”

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése pedig alapelvi szinten a következőt mondja ki: „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyontbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak.”

Amint az látható, a felek nyilatkozatai kevés ponton kapcsolódnak egymáshoz, mi több, teljes mértékben ellentmondásban állnak egymással. **Mivel a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök szűkös volta miatt a panaszosi és rendőrségi állítások közötti ellentét feloldására a Testületnek nem volt módja, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható a rendőrség tájékoztatásával összefüggésben.**

A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy amennyiben a rendőrök fenti tartalmú tájékoztatása elhangzott, az a nyomozás érdekeire való tekintettel elégséges szintűnek tekinthető.

4.) A Testület vizsgálat alá vonta a mobiltelefon használat kérdéskörét is.

A panaszos sérelmezte, hogy már a szolgálati gépjárműben sem kezdeményezhetett, illetve fogadhatott telefonhívásokat, illetve a rendőrségen az irodában sem használhatta a telefonját.

Az intézkedés napján kelt rendőri jelentés szerint a panaszos a telefonját magánál tartotta, mivel a rendőrök előtt az édesanyja tartózkodási helye ismeretlen volt. A panaszos elmondta azt is, hogy a kijelzője nem működik, ezért nem látja, hogy ki hívja. A r. főörzsőrmester azt mondta a panaszosnak, hogy vegye fel a hívásokat, és amennyiben édesanyja az, kérje meg, hogy fáradjon be ő is a rendőrkapitányságra. Amennyiben más hívja, az ügy vonatkozásában ne közöljön semmit, és tegye le a telefont. A panaszos a tájékoztatást megértette, és aszerint is cselekedett. A Bűnügyi Osztály vezetőjének később kelt jelentése a panaszosi állítással szemben a telefon használatának korlátozásával kapcsolatban azt rögzíti, hogy ilyen korlátozás nem történt, a nyomozók a nevezett személyt megkérték, hogy az információ realizálásáig, azt meghíúsító hívást ne kezdeményezzen. A panaszos ezt megértette és ennek önként leget tett, telefonján ezen kívül szabadon kezdeményezhetett és fogadhatott hívásokat.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében, ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot az Rtv. 13. és 17. §-ának összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetve a telefonálás korlátozására.

Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használata korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

Jelen esetben a rendőrség arról tájékoztatta a panaszost, hogy fogadhat hívásokat (illetőleg amennyiben édesanyja keresi, tolmácsolja kérésüket, hogy a biztonsága, valamint tanúként történő kihallgatása érdekében fáradjon be, illetőleg amennyiben más telefonál, szintén felveheti a telefont, csak az ügy vonatkozásában ne közöljön semmit, és rövid úton tegye le a telefont. A Bűnügyi Osztály vezetőjének jelentése ezt annyival egészítette ki, hogy megkérték a panaszost, hogy (a tőle várt) információk realizálásáig azt meghíúsító hívást ne kezdeményezzen, ezt leszámítva szabadon kezdeményezhetett és fogadhatott hívásokat.

A Testület a rendőrség ilyen irányú kérését (nyomozás érdekei érdekében történő korlátozott mobil használat) az ügy körülményeire tekintettel igazoltnak és indokoltnak fogadta el, hiszen egy emberölés bűntette ügyében folytattak forró nyomon eljárást, és a panaszostól kívántak tájékozódni a vélt elkövető körülményeiről, illetőleg arról, hogy a család milyen kapcsolatban állt az áldozattal és annak feleségével.

A Testület a fenti rendelkezések értelmezésével arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült annak kapcsán, hogy a rendőrség a nyomozás érdekeire tekintettel a fent leírtak szerint korlátozta a panaszos mobiltelefon használatát.

5.) A panaszos kifogásolta, hogy elvették tőle a kulcsait (autó és lakáskulcsok).

A lakáskulcs elvételével kapcsolatban az intézkedés napján készült jelentés nem rögzít információt, a későbbi – Testület megkeresése nyomán készült – kiegészítő jelentésben a Bűnügyi Osztály vezetője a lakáskulccsal kapcsolatban azt rögzíti, hogy azt elkérték a panaszostól, és erre azért volt szükség, mert a Központi Ügyelet utasítása értelmében zárt épület esetén a lakcímek ellenőrzésekor dolog elleni erőszakkal történő behatolásra nem kerülhetett sor. A kulcs az ingatlanba való roncsolásmentes bejutást segítette volna az akkor még gyanúsítható P. I. felkutatása érdekében. A kulcs egyébként a szolgálati gépjárműben tartózkodó nyomozónál került elhelyezésre, a kapitányságra beérve a lakáskulcs végig a kihallgatást végző nyomozó asztalán volt, majd az intézkedés végeztével a panaszosnak visszaadták.

Az Rtv. a 26. §-ában „Segítség és eszközök igénybevétele a rendőrségi feladatok ellátásához” cím alatt a következőképpen rendelkezik

„26. § (1) A rendőrség bűncselekmény elkövetésének megelőzése, megakadályozása, bűncselekmény felderítése, az elkövető elfogása, a közbiztonság védelme érdekében — ha a

törvényben meghatározott kötelezettsége más módon nem teljesíthető, és törvény másként nem rendelkezik — kérheti és igénybe veheti a magánszemély, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet segítségét és a birtokában lévő eszközt. A segítségnyújtás csak akkor tagadható meg, ha az a felkért személy életét, egészségét vagy testi épségét nyilvánvalóan veszélyezteti, továbbá, ha a kért segítség teljesítéséhez szükséges tárgyi feltételek nem állnak rendelkezésre.”

A törvényi rendelkezést a Szolgálati szabályzat a következőkkel egészíti ki.

„6. § (1) A segítség igénybevételének rendőrség által történő kezdeményezésekor a rendőr – ha nincs egyenruhában – igazolja magát, ismerteti a felkért személlyel az igénybevétel célját és módját, valamint a törvény által biztosított fokozott büntetőjogi védelem tényét.

(2) Ha a rendőrség által segítségadásra felkért személy a segítségadás teljesítését megtagadja, fel kell hívni a figyelmét, hogy a segítségadást nem tagadhatja meg, kivéve, ha a segítségadás az életét, testi épségét vagy egészségét nyilvánvalóan veszélyezteti, vagy a segítségadás teljesítéséhez szükséges tárgyi feltételek nem állnak rendelkezésre.”

Amint az a fenti rendelkezésekből kitűnik, a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása érdekében a magánszemély birtokában lévő eszközt elkerhet, azonban a Testület álláspontja szerint a jogszabályból annyi következik, hogy a helyszínen történő bejutás érdekében elkerhették a panaszos lakáskulcsát, hiszen úgy elkerülhető volt (lett volna) a károkozás, azonban a használatot követően azonnal vissza kellett (volna) szolgáltatni a panaszosnak. **Tekintettel arra, hogy a kulcs használatára nem is került sor, illetve a helyszínről való távozást követően semmi nem indokolta, hogy a panaszos lakáskulcsát a rendőrök maguknál tartsák, a Testület megállapította a panaszos tulajdonjogának való korlátozását a kulcs visszatartásával összefüggésben.**

A panaszbeadvány teljes szövege a rendőrség rendelkezésére állt, azonban az autó kulcsának elvételével (elkérésével) kapcsolatban a rendőrség nem adott tájékoztatást. A Testület gyakorlata szerint a rendőrség által érdemben nem cáfolt panaszosi állítások esetén a történeteket a panaszosi állításra alapozza. Továbbá kijelenthető, hogy a Testület álláspontja szerint a fentiek semmiképp sem indokolhatták a panaszos saját autókulcsának elvételét (elkérését), és ez a tény is megerősítette a Testület abbéli meggyőződését, mely szerint a panaszos nem önként fáradt be a kapitányságra. **Ennek okán a Testület indokoltnak látta megállapítani a tulajdonjog megsértését a kocsikulcs elvételével kapcsolatosan is.**

6.) Végezetül a Testület megvizsgálta azon panaszosi sérelmet, mely szerint csak kísérettel használhatta a mosdót.

A rendőrségi iratok azzal indokolták a panaszos mosdóba kísérését, hogy a rendőrségi objektumban civilek nem közlekedhetnek egyedül, csupán kísérettel.

Az Rtv. már korábbiakban idézett 2. §-a kimondja, hogy „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magánítok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a

személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

A korábbiakban a Testület már megállapította, hogy előállításként kezelte a panaszos személyes szabadságának korlátozását (amelyet egyébként a mosdóba kísérés ténye is megerősít). Az Rtv. alapján a fogvatartottak ilyen irányú szükségleteit a rendőrségnek biztosítani kell, és a Testület gyakorlata szerint amennyiben az előállított személyek mosdóhasználatát a rendőrség kísérettel biztosítja, az a fentiek szerint jogszerű korlátozásnak tekinthető, feltéve, hogy a panaszos nem számol be egyéb olyan körülményről, ami a panaszos emberi méltóságát sértene (például női panaszos esetén férfi kíséret, bilincsben biztosítják a mosdó használat lehetőségét stb.) Ilyen irányú körülményéről maga a panaszos sem számolt be, ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy a **mosdó használat körülményeivel kapcsolatban nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.**

IV.

A Testület meggyőződése szerint a panaszos rendőrkapitányságra történő „előállítás” nem csak jogalap nélküli volt, hanem aránytalan is volt, mert lett volna egyéb olyan, kisebb jogkorlátozással járó eszköz, amivel a rendőrök élhettek volna a szükséges információk megszerzése érdekében, ezért a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A rendelkezésre álló bizonyítási eszközök szűkös volta miatt a panaszosi és rendőrségi állítások közötti ellentét feloldására a Testületnek nem volt módja, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható a rendőrség tájékoztatásával összefüggésben. A Testület vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült annak kapcsán, hogy a rendőrség a nyomozás érdekeire tekintettel korlátozta a panaszos mobiltelefon használatát. A panaszos lakáskulcsának elvételével kapcsolatban a Testület kimondta, hogy mivel a kulcs használatára nem került sor, illetve a helyszínről való távozást követően semmi nem indokolta, hogy a panaszos lakáskulcsát a rendőrök maguknál tartsák, ezért a Testület megállapította a panaszos tulajdonjogának sérelmét a kulcs visszatartásával összefüggésben, és indokoltnak látta a Testület megállapítani a tulajdonjog megsértését a kocsikulcs elvételével kapcsolatosan is. Ugyanakkor a mosdóhasználat körülményeivel kapcsolatban a Testület arra jutott, hogy nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A megvalósult alapjogsértések a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. február 25.

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Dr. Lukács Tamás

testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület